

Prokuratorzy**Organizacja**

Służby prokuratorskie (Openbaar Ministerie, OM) to jednostka na szczeblu krajowym, której biura mieszczą się we wszystkich regionach. Istnieje również krajowe biuro prokuratury (Het Landelijk Parket), które koncentruje się na zwalczaniu (międzynarodowej) przestępczości zorganizowanej oraz wyspecjalizowane biuro prokuratury (Functioneel Parket) zajmujące się zwalczaniem przestępczości i oszustw finansowych oraz przestępczości w dziedzinie ochrony środowiska.

Obecnie funkcjonuje 10 rejonowych biur prokuratury, w ramach których prokuratorzy, wspomagani przez ekspertów administracyjnych i prawnych, prowadzą kilkaset tysięcy spraw rocznie. Jeżeli złożono odwołanie, sprawa zostanie przekazana do jednego z czterech biur prokuratury okręgowej (*ressortsparketten*). Przedstawiciel Openbaar Ministerie w biurach prokuratury okręgowej nazywany jest *Advocaat-Generaal*. Biurami zarządzają najwyżsi rangą prokuratorzy i rzecznicy generalni (*advocates-general*). Na poziomie krajowym służbami prokuratorskimi zarządza Rada Prokuratorów Generalnych (College van Procureurs-generaal) w Hadze. Odpowiedzialność polityczną za służby prokuratorskie ponosi Minister Sprawiedliwości. Wraz z radą prokuratorów generalnych podejmuje on decyzje dotyczące priorytetów dotyczących dochodzenia i ścigania.

Rola i obowiązki

Każda osoba podejrzewana o popełnienie przestępstwa będzie miała do czynienia ze służbami prokuratorskimi. Są one jedynym podmiotem w Niderlandach, który może postawić podejrzanego przed sądem. W przypadku gdy doszło do popełnienia przestępstwa, służby prokuratorskie mają za zadanie zadbać o wszczęcie dochodzenia i postawienie zarzutów.

Służby prokuratorskie współpracują z policją i innymi służbami dochodzeniowymi. Dochodzenia nadzoruje prokurator. Openbaar Ministerie nadzoruje również właściwe wykonywanie orzeczeń sądowych; grzywny muszą być bowiem zapłacone, kara pozbawienia wolności – odbyta, a prace społeczne – wykonane. Służby prokuratorskie i sędziowie stanowią część systemu sądownictwa. Openbaar Ministerie nie jest zatem ministerstwem w zwykłym tego słowa znaczeniu.

Sędziowie**Organizacja**

Każda osoba pragnąca wykonywać zawód sędziego musi posiadać co najmniej siedem lat doświadczenia zawodowego. Stosowne doświadczenie można uzyskać odbywając wewnętrzne kursy szkoleniowe organizowane przez aparat sądownictwa lub zdobyć je w innych obszarach wymiaru sprawiedliwości. Potrzebne szkolenia organizowane są przez wymiar sprawiedliwości.

Sędziów powołuje **monarcha**, na wniosek **Ministra Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości**. Na urząd sędziego mogą być powołani jedynie obywatele niderlandzcy. Ponadto kandydaci muszą mieć ukończone wyższe studia prawnicze na niderlandzkim uniwersytecie.

Poszczególne osoby wyznacza się do sprawowania stanowisk w wymiarze sprawiedliwości na podstawie rekomendacji krajowej komisji selekcyjnej (*nationale selectiecommissie*), złożonej z członków różnych sądów, prokuratury i osób fizycznych aktywnie działających na forum społecznym.

Sędziogo powołuje się do pełnienia funkcji w konkretnym sądzie. Jest to możliwe pod warunkiem, że dany sąd sam wyznaczył przyszłego sędziego. Dzięki tym warunkom system powoływania sędziów zachowuje najwyższy możliwy poziom obiektywizmu.

Sędzia jest urzędnikiem państwowym, któremu przysługuje specjalny status. Sędzia powołany do pełnienia funkcji w sądzie nie może przyjąć innego stanowiska.

Sędziowie mogą pełnić urząd do ukończenia 70. roku życia. Do tego czasu wbrew ich woli może ich odwołać z urzędu tylko sąd najwyższej instancji w Niderlandach, czyli **niderlandzki Sąd Najwyższy** (Hoge Raad der Nederlanden), na wniosek prokuratora generalnego (*procureur-general*) tego sądu. System ten zapewnia właściwą ochronę przed wpływem polityki na powoływanie sędziów i odwoływanie ich z urzędu.

Rola i obowiązki

Zadaniem sędziego jest wydawanie bezstronnych orzeczeń w **sporach prawnych** — także w sprawach, których stroną jest administracja rządowa. W celu zagwarantowania bezstronności wobec organów państwowych opracowano specjalny system wyboru i powoływania sędziów, a status prawny sędziego różni się od statusu innych urzędników państwowych.

Konstytucja Niderlandów nakazuje sędziom wydawanie orzeczeń w sporach i zawiera postanowienia dotyczące statusu prawnego członków wymiaru sprawiedliwości.

Sędziowie mogą rozstrzygać sprawy według własnego uznania na podstawie obowiązującego prawa. W szerokim zakresie regulują oni również praktyczny przebieg postępowania, na przykład czas trwania jego poszczególnych etapów.

Jeśli strona postępowania ma wątpliwości co do bezstronności sędziego w prowadzonym postępowaniu, przepisy prawa umożliwiają wystąpienie o wyłączenie sędziego rozpatrującego daną sprawę. Zdarza się, iż jedna ze stron postępowania sądowego nie jest zadowolona ze sposobu wypełniania obowiązków przez sędziego. W takim przypadku oddziela się kwestię orzeczenia wydanego przez sąd od kwestii zachowania konkretnego sędziego.

Jeśli problem dotyczy samego orzeczenia, strona skarżąca ma zazwyczaj możliwość wniesienia odwołania.

Skargę na zachowanie sędziego można złożyć do prezesa sądu, w którym dany sędzia sprawuje urząd. W każdym sądzie istnieje procedura składania skarg, która określa zasady ich rozpatrywania.

Postępowanie sędziów regulują także przepisy ustawowe. Celem tych przepisów jest zapewnienie bezstronnego wykonywania obowiązków przez sędziów. Sędziowie powinni mieć doświadczenie w co najmniej dwóch dziedzinach. Zazwyczaj rozpatrują oni sprawy z tych dziedzin na zmianę. Zasada ta ma na celu uniknięcie nadmiernego koncentrowania się sędziów przez długi czas na jednym obszarze specjalizacji.

Sędziowie pracują w sądach okręgowych (*rechtbanken*). Sądy okręgowe dzielą się co najmniej na cztery wydziały: wydział cywilny, wydział karny, wydział administracyjny i wydział rejonowy. Sędziów pracujących w tym ostatnim nazywa się *kantonrechter*, pozostałych natomiast *rechter*. Sędziów pracujących w **sądach apelacyjnych** oraz w Sądzie Najwyższym nazywa się **raadshoer**.

Składy orzekające przedstawiają się następująco:

*kantonrecht*ers rozpatrują sprawy w składzie jednoosobowym.

Sędziowie sądów okręgowych zazwyczaj rozpatrują sprawy w składzie jednoosobowym, lecz w niektórych przypadkach w sprawach orzeka sąd w składzie trzech sędziów.

Sędziowie w sądach apelacyjnych rozpatrują sprawy w składzie trzech sędziów, chyba że sprawa może zostać rozpatrzona przez sąd w składzie jednego sędziego. Kwestie te regulują przepisy prawa.

Sąd Najwyższy rozpatruje wszystkie sprawy w składzie pięciu sędziów.

Organem rządowym odpowiedzialnym za regulację zawodu sędziego jest Niderlandzka Rada Sądownictwa (rechtspraak).

Prawnicza baza danych

Więcej informacji znajduje się na ogólnodostępnej stronie internetowej poświęconej [systemowi sądownictwa](#) w Niderlandach.

Organizacja zawodów prawniczych: Adwokaci

Adwokaci

Organizacją zawodową prawa publicznego dla wszystkich adwokatów w Niderlandach jest [Niderlandzka Izba Adwokacka \(de Orde\)](#). Określona ustawowo podstawowa działalność Izby polega na zapewnieniu wysokiej jakości usług świadczonych przez adwokatów. Jakość tę zapewnia się między innymi poprzez: Szeroki program szkoleń zawodowych

Przygotowanie regulaminów i innych przepisów wiążących adwokatów

Postępowanie dyscyplinarne

Informacje i usługi na rzecz jej członków

Zalecenia dla instytucji państwowych dotyczące projektów z różnych dziedzin polityki i ich realizacji.

Prawo przewiduje, że adwokat musi być członkiem izby. W 2014 r. liczba zarejestrowanych adwokatów wyniosła 17 000.

Radcowie prawni

Nie istnieje centralna instytucja regulująca ten zawód.

Notariusze

Organizacja

Zob. stronę internetową [królewskiej organizacji zawodowej notariuszy](#) (Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie).

Rola i obowiązki

Dla skuteczności niektórych umów i transakcji handlowych prawo wymaga formy **aktu notarialnego**. Do najważniejszych z nich należą:

przeniesienie własności nieruchomości w Niderlandach;

powstanie lub wygaśnięcie hipoteki;

utworzenie publicznej lub prywatnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (NV lub BV) lub zmiana umowy spółki;

utworzenie fundacji lub stowarzyszenia (w tym spółdzielni) lub zmiana ich statutu;

sporządzanie, zmiana i wykonanie testamentów;

zawieranie lub zmiana małżeńskich umów majątkowych (zwykle umów przedmałżeńskich) oraz umów krajowych spółek osobowych;

przeniesienie własności zarejestrowanych udziałów;

uwierzytelnienie podpisu;

dokonanie darowizny w formie aktu notarialnego.

Ze względów praktycznych notariusz często przeprowadza inne rodzaje transakcji prawnych i może sporządzać inne umowy. Należą do nich m.in. umowy spółek osobowych (handlowych, cywilnych, komandytowych), umowy między konkubentami oraz uzgodnienia chroniące prywatne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przed stronami trzecimi.

Inne zawody prawnicze

[Królewska organizacja zawodowa urzędników sądowych](#) (Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders – KBvG) powołana została ustawą o urzędnikach sądowych, która weszła w życie 15 lipca 2001 r. Ustawa nakłada na KBvG, do której mają obowiązek należeć wszyscy urzędnicy sądowi, zadanie krzewienia dobrych praktyk zawodowych.

Urzędnicy sądowi w Niderlandach odpowiadają za przyjmowanie i przekazywanie dokumentów zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1348/2000 z 29 maja 2000 r., w sprawie doręczania w państwach członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych. Dokumenty do doręczenia na terytorium Niderlandów należy przesyłać bezpośrednio do jednego z urzędników sądowych. Wnioski o doręczenie należy składać w języku niderlandzkim lub angielskim.

Nie przewiduje się przesyłania wniosków do organu centralnego, czyli [królewskiej organizacji zawodowej urzędników sądowych](#). O pomoc ze strony tej organizacji można wnioskować wyłącznie w nadzwyczajnych wypadkach, o których mowa w art. 3 lit. c) wyżej wymienionego rozporządzenia.

Usługi prawne pro bono

O podstawową poradę prawną można zwrócić się do jednego z punktów pomocy prawnej (Het Juridisch Loket). Można tam uzyskać wyjaśnienia w sprawach natury prawnej, informacje i porady. Jest to miejsce pierwszego kontaktu w zakresie pomocy prawnej.

Jeżeli zajdzie potrzeba, interesant jest kierowany do prawnika świadczącego usługi odpłatnie lub mediatora, który udziela specjalistycznej porady prawnej.

Wszystkie usługi informacyjne w punktach pomocy prawnej są nieodpłatne. Są one udzielane na miejscu lub podczas konsultacji (która nie może trwać dłużej niż 60 minut). Punkty pomocy prawnej zajmują się problematyką z zakresu prawa cywilnego, administracyjnego, karnego oraz imigracyjnego.

Istnieje 30 punktów pomocy prawnej. Są one rozmieszczone na terenie całego kraju, zatem każdy obywatel niderlandzki ma łatwy dostęp do usług prawnych.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [punktów pomocy prawnej](#).

Powiązane strony

[Krajowe biuro prokuratury \(OM\)](#), [Wymiar sprawiedliwości i Sąd Najwyższy Niderlandów \(Nederlandse rechtspraak en de Hoge Raad der Nederlanden\)](#),

[Niderlandzka Izba Adwokacka \(Nederlandse Orde van Advocaten\)](#),

[królewska organizacja zawodowa urzędników sądowych \(Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie\)](#),

[królewska organizacja zawodowa urzędników sądowych \(Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders\)](#),

[punkty pomocy prawnej \(Het Juridisch Loket\)](#), [arkusz informacyjny na temat pracowników sądów](#) (389 Kb) [en](#)

Ostatnia aktualizacja: 11/10/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.